

Uitbreiding raadhuis Zandvoort

Uitbreiding raadhuis Zandvoort

Colophon

Samenstelling en redaktie: P. Brune
Fotografie: o.a. Fotopersbureau C. de Boer, Haarlem / A. Bakels en Arent Dudok van Heel, Zandvoort
Ontwerp en grafische verzorging: Reklamestudio de Zwager, Zandvoort
Lithografie: Fotolitho Drommel, Zandvoort
Bindwerk: Binderij Alblas, Zandvoort

Situatie vóór de afbraak van de panden, noodzakelijk voor de uitbreiding van het bestaande raadhuis.

Vooraf

Graag heb ik mij op verzoek van burgemeester en wethouders dezer gemeente bereid verklaard een eenvoudig historisch geschriftje samen te stellen met het oog op de officiële opening van de nieuwe raadhuisuitbreiding door de Commissaris der Koningin in deze provincie, drs. R.J. de Wit, op donderdag, 19 maart 1981.
Begin 1975 verscheen ook een boekwerkje van mijn hand en wel ter gelegenheid van de **presentatie** van de nieuwbouwplannen. Hierin was aandacht gegeven aan de geschiedenis rondom de zetel van het plaatselijk bestuur en zijn administratie in de loop der jaren, waarbij met name de historie van het tegenwoordige raadhuis aan bod kwam. Het boekwerkje deed in hoofdzaak dienst bij de destijds in het Gemeenschapshuis voor het publiek ingerichte expositie van de nieuwbouwplannen en maquettes.
Ik meende in de geest van het thans aan mij gedane verzoek te handelen door dit boekwerkje als uitgangspunt te gebruiken voor het hierna volgend geschrift. Uiteraard zullen daarin, nu de plannen intussen **gestalte** hebben gekregen, tevens enkele aanvullende gegevens worden opgenomen.

maart 1981 –

De samensteller

Beeldje „Springende meisjes" van de Zandvoortse beeldhouwster mevr. Nel Bouhuijs-Klaassen nabij de opgang naar de eerste verdieping.

Mozaiek van het gemeentewapen bij de nieuwe ingang van het raadhuis aan de Swaluëstraat.

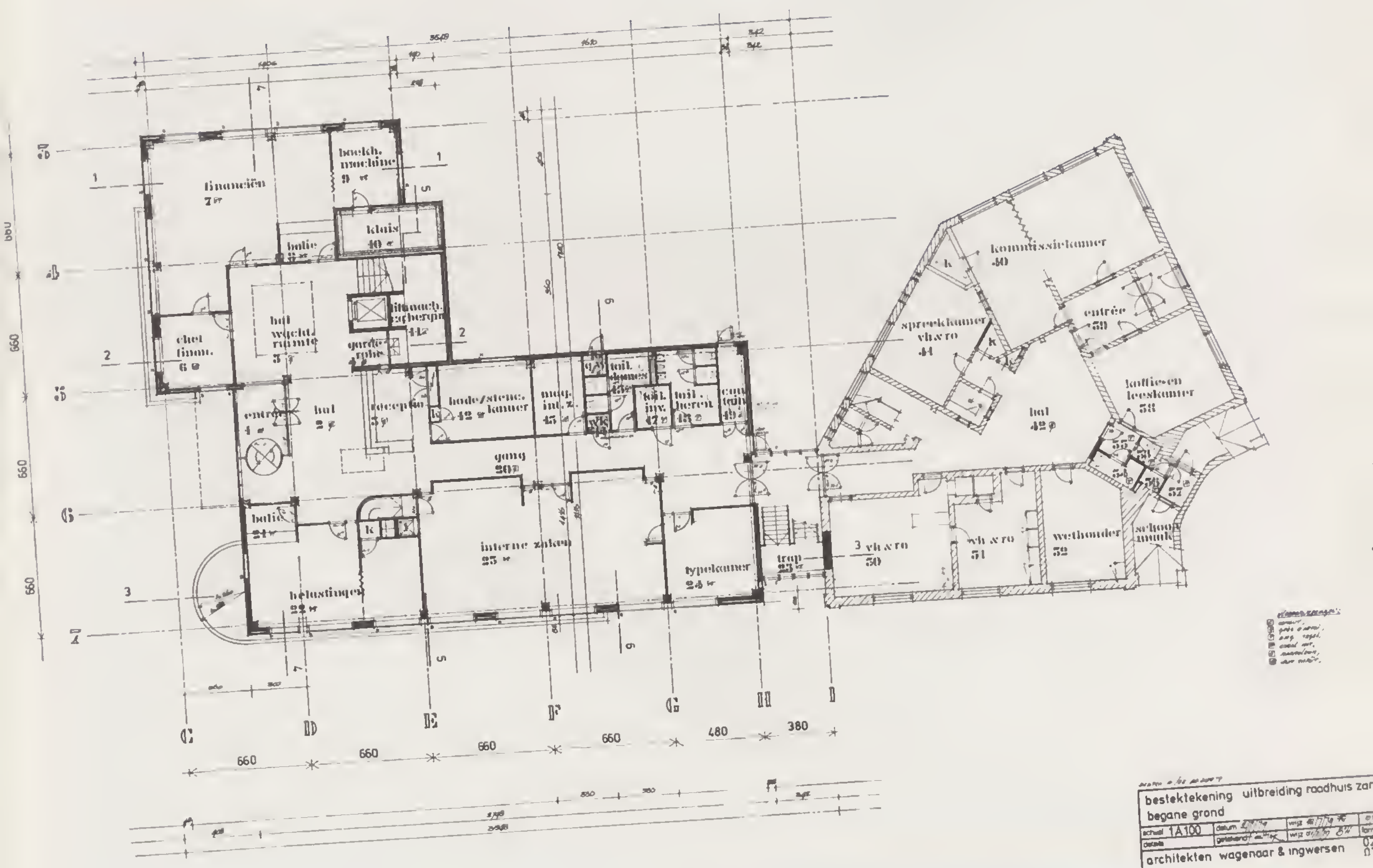
Inhoud

De nieuwbouw

De laatste uitbreiding van het raadhuis, zoals deze uiteindelijk vorm heeft gekregen, vond plaats naar een gezamenlijk plan van de zandvoortse architecten W. Ingwersen en ir. C. J. Wagenaar b.i.
Een afgedrukte plattegrond van begane grond en verdieping moge antwoord geven op de vraag, welke secretarie-afdelingen daarin nu zijn gehuisvest en welke vertrekken de uitbreiding verder bevat.
Bij deze laatsten mag o.m. worden gedacht aan de ruime ondergrondse archiefkelder, waarin intussen ook het gemeentelijk foto-archief een plaats verkreeg.
Aangezien de plattegronden betrekking hebben op het gehele complex van raadhuis en uitbreiding, kan daaruit ook blijken hoe thans de ruimten in het oorspronkelijke raadhuis worden benut. Het zal dan duidelijk worden, dat zij in overeenstemming met de plannen, voornamelijk bleven voorbehouden aan het representatieve deel. Alleen bevindt zich op de begane grond ook nu nog het bureau volkshuisvesting en ruimtelijke ordening.

Korte voorgeschiedenis van de nieuwbouw

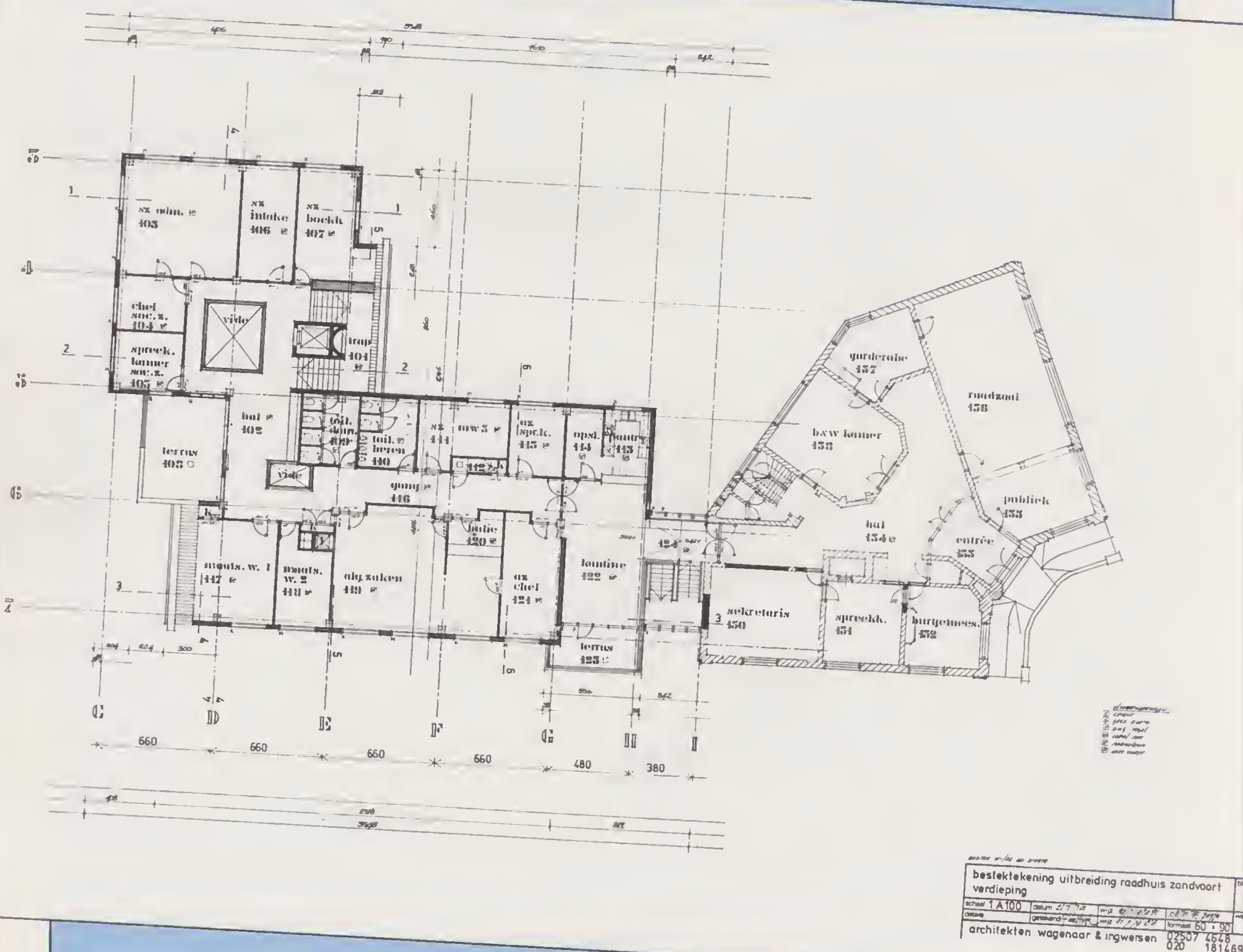
Op 18 december 1973 stelde de gemeenteraad van Zandvoort een krediet beschikbaar van *f* 81.200,– voor het verlenen van een opdracht aan vier zandvoortse architecten voor het maken – door elk van hen – van een **voorlopig** ontwerp voor een uitbreiding van het raadhuis. Deze architecten waren de heren W. Ingwersen, W. L. van Oostrum, G. Sterrenburg en ir. C. J. Wagenaar b.i. In 1974 kwamen de plannen gereed. Zij werden – zoals naderhand zou blijken – respectievelijk ingediend onder het volgende motto: "Uraza", "Allemaal onderdak", "Kontakt" en "Noordkap". De plannen werden beoordeeld door een door burgemeester en wethouders benoemde jury, bestaande uit de architecten: nu wijlen Prof. J. B. Bakema te Rotterdam, Bart van Kasteel en P. H. van Rhijn, beiden te Amsterdam en ir. P. H. Cuperus b.i. te Haarlem. Als voorzitter fungeerde de toenmalige burgemeester A. Nawijn.
Op 4 februari 1975 werden de ontwerpers door

burgemeester en wethouders met de inhoud van het jury-rapport in kennis gesteld.

Volgens de aan het rapport toegevoegde conclusie had de jury, zonder uiteraard iets te willen afdoen aan de waarde en betekenis van de andere ontwerpen, echt gewikt en gewogen tussen het plan "Uraza" en het plan "Noordkap". Tenslotte ging de voorkeur uit naar laatstgenoemd plan, dat zij toen als het meest aantrekkelijke plan voor realisatie aan burgemeester en wethouders voordroeg.

Op 19 februari 1975 vond in het Gemeenschapshuis een gecombineerde openbare vergadering plaats van alle raadscommissies ter bespreking van de ingediende plannen en het jury-rapport. De aan de architecten verstrekte opdracht was verre van gemakkelijk geweest. Zo hadden zij o.m. rekening te houden met het door het gemeentebestuur gekozen uitgangspunt om bij de vormgeving van hun arbeid het bestaande raadhuis en de karakteristiek van het stedebouwkundig plan van de noordbuurt te respecteren. De meningen over de voorgelegde plannen bleken al spoedig dusdanig te zijn verdeeld, dat geen daarvan in de raad een meerderheid kon verkrijgen. Er dreigde daardoor op een goed ogenblik een impasse te ontstaan, die burgemeester en wethouders toen trachtten te doorbreken door in 1976 voor te stellen aan de architecten Ingwersen en Wagenaar een gezamenlijke opdracht te geven. Het college was namelijk, afgaande op het oordeel van deskundigen, van mening, dat een zekere synthese van de goede elementen van de plannen "Uraza" en "Noordkap" tot goede resultaten zou kunnen leiden.
De raad ging in grote meerderheid met dit voorstel akkoord en besloot tevens tot instelling van een bouwcommissie. Begin 1977 kwamen genoemde architecten met hun plannen en ideeën voor de dag. Toen echter bleek, dat dit plan een netto-investering zou vragen van bijna 7 miljoen gulden, stuitte een eventuele uitvoering op overwegende bezwaren. Het bezwaar tegen een dergelijke hoge investering klemde des te meer, nu ook andere noodzakelijk geachte voorzieningen in de gemeente binnen afzienbare tijd geld zouden kosten!
Aan de architecten werd dan ook gevraagd een meer vereenvoudigd plan te ontwerpen, waarbij het vooral zou gaan om het scheppen van een goede huisvesting voor een

deel van het ambtelijk apparaat! In een zodanig plan zou maximaal netto 4 miljoen gulden mogen worden geïnvesteerd, in welk bedrag ƒ 500.000,– zou moeten zijn begrepen voor renovatie van het oude raadhuis. Nadat men na lang en veelvuldig beraad overeenstemming had weten te bereiken over plan en kosten, stelde de gemeenteraad in zijn vergadering van 5 juni 1979 een krediet beschikbaar van bruto ƒ 4.409.600,–.
Op 9 oktober 1979 werd bericht ontvangen, dat Gedeputeerde Staten dezer provincie geen bezwaar hadden tegen het doen van deze uitgaaf. Na aanbesteding gunden burgemeester en wethouders op 19 november 1979 de uitbreiding van het raadhuis aan de firma Gebr. Terlingen te Diemen. Ook de aanvullende werken werden aanbesteed. In de daarop volgende maand werd met de uitvoering begonnen.
Een voorspoedige bouw had tot gevolg, dat in november 1980 het werk reeds kon worden opgeleverd, waarna de ambtenaren zich zo successievelijk in de diverse vertrekken van de nieuwe uitbreiding konden installeren.

Historie van het raadhuis

De officiële ingebruikname van de nieuwbouw mag ongetwijfeld worden aangemerkt als een nieuwe mijlpaal in de geschiedenis van het raadhuis. Het kan daarom naar onze mening inderdaad interessant zijn ook een ogenblik terug te blikken in de historie van dit huis.
De indruk is dat de toenmalige burgemeester J. Beeckman – een oud-marineofficier – een der stimulerende figuren is geweest bij de totstandkoming van het gebouw.
Er is ook toen nog al wat over te doen geweest, alvorens de dag van de officiële opening kon worden bepaald.
Reeds vóór 1910 was een bouwcommissie uit de raad, bestaande uit de heren F. Zwaan, M. Koning en A. van der Plas, druk bezig met het verrichten van voorbereidend werk, waarbij het vooral ging om de keuze van de plaats in de gemeente voor de nieuwbouw.
Het leek er zelfs even op, dat het gebouw niet zou verrijzen op de plaats, waar de bouwcommissie het had gedacht, namelijk op een stuk grond tussen Haltestraat en Kleine Krocht, vlak tegenover het rondom de eeuwwisseling gereed gekomen postkantoor en het daar toen aangebrachte eindpunt van de elektrische tram.
Bij het ruchtbaar worden van deze plannen bood de "Zandvoortsche Terrein- en Hotel-Maatschappij" voor dit doel **gratis** een terrein aan in het noordelijk deel der gemeente en wel aan de Burg. Engelbertsstraat, hoek vooroorlogse Piet Heinstraat. Enkele raadsleden waren zodanig onder de indruk van dit edele gebaar, dat zij – zo lazen wij – het geen "wijs" besluit zouden achten om bijna ƒ 8.000,– voor bouwgrond uit te geven, terwijl men een ander terrein **om niet** als 't ware in de schoot geworpen kreeg. Bovendien vonden deze zelfde raadsleden de omgeving, waarin het nieuwe raadhuis volgens de bouwcommissie zou moeten komen, te "rumoerig"!! Maar in de raadsvergadering van 24 februari 1911, die in verband met ziekte van burgemeester Beeckman werd voorgezeten door wethouder F. Zwaan, schaarde het overgrote deel van de vroede vaderen zich, wat de plaats van de bouw betreft, achter het commissie-voorstel, zodat aan de op 27 oktober 1909 benoemde gemeente-opzichter J. Jansen Jr. opdracht kon worden gegeven tot het maken van een ontwerp voor het bouwen van een nieuw raadhuis, met daarin tevens een politiebureau en voor het bouwen van een conciergewoning aan de westzijde daarvan.

De nog bomenrijke Kleine Krocht met op het eind het raadhuis (links) en een deel van het vroegere postkantoor.

De „vroede vaderen" nà de eerste steenlegging van het raadhuis op 11 december 1911 door burgemeester J. Beeckman. Van l.n.r.: raadslid E. Schaap, J. E. A. Kaub en A. Bierboom (aannemers), K. Rollema, gemeentesecretaris P. L. de Vries, wethouder F. Zwaan, burgemeester J. Beeckman, baron Collot d'Escury, W. van der Werff, G. W. van Toombergen en H. Koning.

Maar ook nu was men er nog niet, want toen kwamen enige inwoners in het geweer. Zij drongen er bij Gedeputeerde Staten van Noord-Holland op aan het raadsbesluit tot aankoop van de grond wel te willen vernietigen. Deze pogingen leden evenwel schipbreuk, want op 16 mei 1911 kwam de benodigde **goedkeuring** van het raadsbesluit af, waarna de raad op 30 augustus d.a.v. **met algemene stemmen** tot de nieuwbouw besloot. Op 20 september van dat jaar had de aanbesteding van het werk plaats. De aanneemsom bedroeg ƒ 42.350,–; door meerwerk werd zij later ƒ **49.245,–**.
Met een zekere voortvarendheid werd aan de bouw gewerkt. Dit mag blijken uit een krantenbericht van 20 januari 1912, volgens hetwelk de concierge-woning toen

al onder de kap was; er twee verdiepingen van het raadhuis gereed waren gekomen en ook de hardstenen trap met het bordes al was gesteld! Als datum van oplevering van het gehele werk was bepaald de 15de april 1912. Een langdurige en hevige vorstperiode betekende echter een behoorlijke kink in de kabel. De werkzaamheden moesten een tijd lang geheel worden stil gelegd. In het vroege voorjaar kon het werk weer worden hervat, met als gevolg, dat eerst in de zomermaanden de bouw kon worden voltooid.
Van de eerstesteenlegging in het najaar van 1911 is in het gemeentelijk foto-archief een foto aanwezig. Dit is niet het geval met de officiële opening op 3 september 1912. Wèl is in het archief de presentie-lijst van de aanwezigen bewaard gebleven. Hieruit blijkt, dat zich die dag voor de grootse gebeurtenis in de nieuwe raadzaal een gezelschap van ongeveer 50 personen had verzameld. Het waren o.a. de burgemeester, de wethouders, raadsleden en ambtenaren en andere genodigden, waaronder ook de Commissaris der Koningin en enkele leden van het college van Gedeputeerde Staten dezer provincie. Burgemeester J. Beeckman hield een rede, waarin hij o.m. de verwachting uitsprak, dat dit in het hart van het dorp gestichte gebouw tal van jaren niet alleen zou voldoen aan alle eisen van een raadhuis, doch dat het ook zou strekken tot **een sieraad voor dorpeling en vreemdeling**! Verder roemde hij de kundigheid van de ontwerper. In zijn dankwoord betrok de burgemeester eveneens de heer J. C. Pondman, als opzichter en de heren Kaub en Bierboom, als uitvoerders, allen wonende te Haarlem.
Nadat de erewijn was aangeboden, werd met de genodigden een "ommegang" door het raadhuis gemaakt.

Tramplein, thans Raadhuisplein omstreeks 1914.

De plechtigheden van de dag werden besloten met een diner, dat er volgends de "spijskaart" zeker zijn mocht! Zij noemt niet minder dan 9 gerechten, waaronder londonderrysoep, gefileerde tong met witte wijnsaus, biefstuk van de haas met groenten en wilde eendvogel met appelmoes. Doch ook de lichtere spijzen, zoals vanille-ijs en vruchten, ontbraken niet!

De kranten in die dagen lieten zich lovend uit over de nieuwe schepping in Zandvoort! Het in oud-hollandse stijl opgetrokken gebouw bleef geruime tijd de bijzondere

Omstreeks 1900: Op de voorgrond het Kerkplein, waaraan vroeger het „rechthuis" stond. Daarachter de Kleine Krocht en het terrein, waarop in 1912 het nieuwe raadhuis zou verrijzen.

aandacht trekken. Vooral aan het front met zijn beeldhouwwerk van de haarlemse beeldhouwer G. Veldhuis werden levendige beschrijvingen gewijd. Dit beeldhouwwerk is allemaal gebaseerd op zeemotieven, zoals schelpen en dolfijnen! Boven wat aanvankelijk benedeningang was – nu fontein – prijkt de in steen gebeitelde spreuk:
"Trekt u niet aen wat yeder secht,
"Maer doet dat billijk is en recht".
Tegen een der wanden van de hal stond een Westminster klok, die vóór het slaan, zijn eigenaardige melodie door het gehele gebouw liet horen.

Kennelijk was het in die tijd nog een "novum", dat het gebouw **centrale verwarming** had. De al vaker genoemde bouwcommissie had zich hiervoor nog al sterk gemaakt. De voordelen van het gebruik van een dergelijke installatie boven het stoken van kachels had zij breed uitgemeten. Het zou vermindering van brandgevaar betekenen. Maar ook toonde zij een vertederende zorg voor eventueel door de politie opgebrachte arrestanten, die het dan in de wintertijd in hun "cellen" niet koud behoefden te hebben!
En om ook nog een enkel cijfer te noemen: met inbegrip van de kosten van de grond en van het meubilair ging met de bouw – zo lazen wij ergens – een bedrag gemoeid van ruim ***f* 55.500,–**.

Dorpsbeeld vóór en nà 1900

In zijn toespraak bij de officiële opening van het raadhuis schetste burgemeester J. Beeckman ook het dorpsbeeld vóór en nà de laatste eeuwwisseling. Hij herinnerde aan het jaar 1859, "toen Zandvoort nog niet gemoderniseerd was als Scheveningen en nog al de nonchalance vertoonde van het karakter des visscherslevens en men bij de huizen, die laag van verdieping waren, meestal een rustique waranda van vier elzen palen zag, waarboven houtdorens, waaronder in de schaduw de visch werd gedroogd of andere huishoudelijke arbeid werd verricht en waaronder dikwijls ook het varken zijn verblijf hield." Deze situatie van bijna landelijke rust had de burgemeester ook nog aangetroffen bij zijn komst in de gemeente in 1896. Zelfs heden tendage – dus in 1912 – zo voegde hij hieraan toe zijn op sommige plaatsen in de gemeente de symptomen daarvan nog merkbaar. Anderzijds – zo betoogde de burgemeester – is er een ontwikkeling op gang gekomen, waardoor Zandvoort een grote toekomst tegemoet zal gaan! Hij wees o.a. op de groei van het inwoneraantal. Telde de gemeente in 1859 nog slechts 1403 inwoners, in 1896 was dit bijna het dubbele, namelijk 2737, terwijl in 1912 al een bevolkingscijfer van **4000** in zicht kwam. Wegen en straten worden mede in het belang van het toerisme verbreed. De aanleg van riolering is ter hand genomen en overal in de gemeente is men bezig een goede straatverlichting aan te brengen. Ook op het meer geestelijke vlak – aldus de burgemeester – zijn veranderingen ten goede merkbaar. In dit verband noemde hij de stichting van scholen en de verbetering van het onderwijs.

Op een en ander uit deze belangrijke toespraak aansluitend typeerde de Commissaris der Koningin, mr. dr. F. van Leeuwen de totstandkoming van het nieuwe raadhuis als een **teken** van vooruitgang in Zandvoort!

Kom van het dorp rondom de laatste eeuwwisseling. Links de weg die naar Kerkplein en de Kerkstraat leidt; rechts de Kleine Krocht met onder andere de boerderij van Van Saasse.

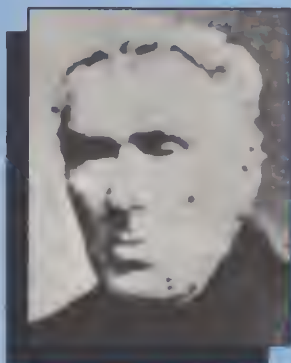

Voordat het postkantoor werd, bevond zich hierin het raadhuis; later was het pand van boekhandel van Petegem.

Zetel van plaatselijk bestuur en administratie voorheen

Vóór 1912 bevond zich de zetel van het plaatselijk bestuur en de administratie in één van Zandvoorts oudste straten, namelijk de Kerkstraat. Eerst in het pand, waarin lange tijd

Burgemeesters van Zandvoort

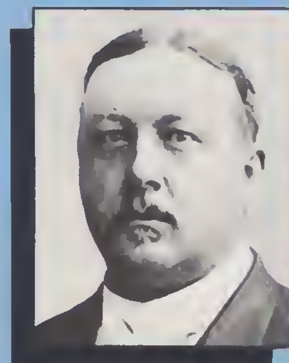
J. van der Mije
1837-1866

P. N. van Doorninck
1885-1887

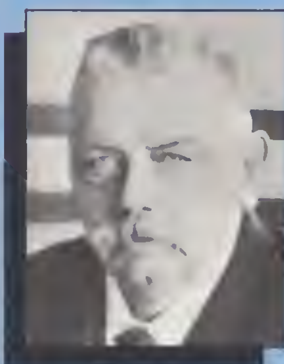
Mr. P. N. Engelberts
1887-1892

J. R. Boerlage
1870-1885

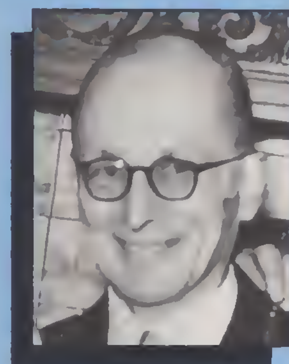
B. Th. A. Westerouen van Meeteren
1892-1895

J. Beeckman
1896-1925

H. van Alphen
1925-1948

Mr. H. M. van Fenema
1948-1967

A. Nawijn
1967-1977

H. Machielsen
1977-

Lijst van Schouten en Burgemeesters van Zandvoort

1514. Joost Janszoon van Geervliet
1542. Willem van Duijn
1553. Pontiaen van Treslong
1590 - 1618. Govert Gerbrandszoon Bos
1618 - 1630. Jan Janszoon
1630 - 1645. Heinderick Arentszoon van der Mij
1646 - 1706. Adriaen van der Mije of Meij
1707 - 1750. Jan van der Mije
1751 - 1772. Cornelis Bos van der Mije
1773 - 1774. Matthijs van der Mije
1775 - 1776. Jan van der Mije
1777 - 1788. F. A. de Genestet
1788 - 1798. J. Koning
1798 - 1811. J. Horstman Jzn
1811 - 1828. J. Koning, **Maire** en later **Burgemeester**

Burgemeesters

1828 - 1837. J. W. Willekes
1837 - 1866. J. van der Mije
1866 - 1869. P. A. C. H. Th. A. Werdmüller von Elgg
1869 - 1870. Mr. C. H. Enschedé
1870 - 1885. J. R. Boerlage
1885 - 1887. P. N. van Doorninck
1887 - 1892. Mr. P. N. Engelberts
1892 - 1895. B. Th. A. Westerouen van Meeteren
1895 - 1896. J. H. ter Spill
1896 - 1925. J. Beeckman
1925 - 1948. H. van Alphen
1948 - 1967. MR. H. M. van Fenema
1967 - 1977. A. Nawijn
1977 - H. Machielsen

boekhandel van Petegem was gevestigd.
In 1873 nam het gemeentebestuur een nieuw raadhuis in gebruik aan de overzijde van de straat en wel dààr waar thans een Chinees- Indisch Restaurant is gevestigd. Vóórdat laatstbedoeld raadhuis werd betrokken, vergaderde de gemeenteraad in hotel Driehuizen aan de kop van de Kerkstraat, waar ook de ambtenaar van de burgerlijke stand over een kamer beschikte.

Aan het **Kerkplein** moet in vroeger eeuwen het rechthuis hebben gestaan, waarin Schout en Schepenen van Zandvoort toen bijeen kwamen.

Bij de duidelijke toename van gemeentelijke taken bleek nà ruim 35 jaar het raadhuis in de Kerkstraat te klein. Verbouwing zou – zo oordeelde men tenslotte – op wat langere termijn geen oplossing betekenen. Bovendien was het op de keper beschouwd ook nog te duur!
In het voorafgaande hebben wij gezien hoe men in het dorpscentrum dus tot nieuwbouw kwam.

Op 24 september 1912 vond de eerste raadsvergadering in het nieuwe "huis der gemeente" plaats. Intussen had de familie Behrens-Hollenberg – al betrokken bij het raadhuis in de Kerkstraat – haar intrek genomen in de nieuwe conciergewoning. De oude Behrens was vroeger tevens politieman. Een krantenman schreef: "de tijd voor een buurpraatje, zoals dat in ledige ogenblikken in de Kerkstraat zo vaak gebeurde, zal voor de heer Behrens nu wel voorgoed voorbij zijn!"

Verdere ontwikkelingen

De opzet bij de bouw van het nieuwe raadhuis was geweest om alle gemeentelijke bureaus daarin onder te brengen en aanvankelijk leek men daarin ook aardig te zijn geslaagd. Maar de ontwikkeling van Zandvoort als badplaats schreed nadien verder voort. Ook het aantal vaste inwoners steeg gedurig. Een enkel cijfer mag dit aantonen: In de twintiger jaren bereikte het bevolkingscijfer de 7500. Eind 1941 was dit rond 9800. Vóór 1950 – we lopen nu vast vooruit – steeg het inwonertal tot boven de 10.000. In de loop van 1964 kon de 15.000ste inwoner worden ingeschreven. Nu telt de gemeente ruim 16.000 inwoners!

Hotel Driehuizen aan de kop van de Kerkstraat, waarin in vroeger jaren dus ook de gemeenteraad vergaderde.

Als gevolg van de uitbreiding der overheidstaken en mede in verband daarmee een aangroeiend ambtenarenkorps, deed het ruimtegebrek voor de overheidsadministratie zich al spoedig opnieuw gevoelen. In 1921 – dus nog geen tien jaar nà de ingebruikneming van het nieuwe raadhuis – had het "allemaal onderdak" praktisch al afgedaan! In dat jaar besloot de raad tot aankoop van het pand Raadhuisplein 4, eigendom van Dr. C. A. Gerke, om daarheen de noodzakelijk geworden verhuizing van de kantoren van publieke werken, van gemeentebedrijven en van de gemeenteontvanger mogelijk te maken.

Het **politiebureau**, dat zijn ingang in de Haltestraat had, bleef voorlopig in het raadhuis gehuisvest. Doch in 1935 zocht de gemeente al een ander onderkomen voor dit bureau, waarvoor zij het vroegere hotel "Suisse", Haltestraat 4, aankocht. Dit plan ging echter niet door; het pand werd o.m. bestemd voor het bureau voor maatschappelijk hulpbetoon. In 1941 werd het verkocht aan de P.T.T. Ook is daarin in verband met de oorlogsjaren een tijdlang het distributiekantoor gevestigd geweest. Hiermee is verweven wat men ons eens vertelde, dat de daar werkzame ambtenaren volgens hun instructie steeds een baksteen onder bereik moest hebben om bij een eventuele "gewapende overval" de politie aan de overkant te kunnen waarschuwen door verbrijzeling van de spiegelruit!?

Het in 1873 in gebruik genomen raadhuis in de Kerkstraat. Voor de ingang politie-agent Samuel Behrens en diens vrouw Pietje Hollenberg, huisbewaarders in het raadhuis.

De dienst sociale zaken was tijdens de bezettingsjaren gehuisvest in de toonkamer van publieke werken in de Oranjestraat, doch in 1945 betrekt deze dienst het gebouw Hogeweg 78, waarin zij – laatstelijk als secretarie-afdeling sociale zaken – tot voor kort haar zetel had. Na de verhuizing van deze afdeling naar de nieuwe vleugel van het raadhuis: werden in het verlaten gebouw enkele afdelingen van de politie ondergebracht, namelijk de dienst van de parkeer- en milieucontrole en de afdeling verhoor en transactie.

In 1952 werd aan de Thorbeckestraat op de plaats waar eens het in de oorlogstijd afgebroken Haarlems Kinderhuis had gestaan, een nieuwe watertoren in gebruik gesteld. Het kantoor van het gas- en waterbedrijf werd toen vanuit het gebouw Raadhuisplein 4 naar de benedenruimten van de nieuwe watertoren overgebracht.

Wij zijn min of meer voorbij gegaan aan de laatste oorlogstijd, toen het raadhuis voor lange tijd ten dele schuil ging achter opeen gestapelde zakken zand, zulks als maatregel ter bescherming tegen onverhoopt oorlogsgeweld vanuit de lucht. Ook aan de "hongerwinter" 1944/1945, toen bovendien brandstoffenschaarste noopte tot een concentratie van zekere werkruimten in een bescheidener omgeving. Verder o.i. een verhaal apart!

Begin 1947 voteert de gemeenteraad het eerste krediet voor de vestiging van het **politiebureau** in het gebouw van de vroegere school A aan de Hogeweg. In 1949 neemt de politie daarin haar intrek, waardoor er in het raadhuis meer ruimte vrij komt voor de afdeling bevolking c.a. Maar door de gestadige groei van deze afdeling bleek deze ruimte in de loop der jaren weer te klein te zijn, zodat zij – vanaf dat moment afdeling **burgerzaken** genoemd – in het laatst van 1967 verhuisde naar het door de gemeente aangekochte pand Schoolstraat 6, voorheen pantoffelfabriek ELWI.

In 1954 had het nà de oorlog ingestelde bureau Woonruimtewet het raadhuis verlaten en huisvesting gevonden in het gebouw Raadhuisplein 4. Door opheffing van dit bureau, alsmede van het ontvangerskantoor vond in deze werkruimten de inmiddels sterk uitgebreide secretarie-afdeling financiën en belastingen onderdak.

Het nieuwe bureau volkshuisvesting en ruimtelijke ordening, onderafdeling van de afdeling algemene zaken, kreeg aanvankelijk haar zetel in één der vertrekken, waarin vóór 1949 de afdeling bevolking c.a. haar plaats had. Nu beschikt het bureau over beide vertrekken van deze afdeling.

In 1961 lanceerde wijlen ir. G. Friedhoff – destijds één der stedebouwkundigen van Zandvoort – een plan, dat wilde voorzien in de bouw van een administratiegebouw op de hoek van de Haltestraat en Tramstraat – thans Louis Davidsstraat of wel op de grond, die daar vrij zou komen door de afbraak van het oude Postkantoor. Zijn losse krabbel geven wij hier graag een plaats. Hoewel het plan, althans in raadhuiskringen grote aandacht kreeg, bleek het tenslotte geen haalbare kaart te zijn. Wij willen hier ook nog herinneren aan de omvangrijke restauratie van de hoofdentree van het raadhuis in 1965. Inwendig onderging het representatieve gedeelte naar veler oordeel eveneens een plezierig aandoende restauratie. Zij gold o.a. de raadzaal, de hal en de kamer van burgemeester en wethouders. Bij het schilderwerk en bij de stoffering werd vooral gebruik gemaakt van iets meer lichtere en warmere tinten!

Burgemeesterskamer met nieuwe spreekkamer.

Nieuwbouwplannen

Plannen voor het bouwen van een geheël **nieuw** raadhuis kwamen ook weer aan de orde. Daarbij werd o.m. gedacht aan een plaats in de zuid, nabij de vijver aan de Frans Zwaanstraat. Ook heeft men het indertijd even in de te saneren Noordbuurt gezocht.

Raadhuisuitbreiding

Toen de gemeente echter naderhand de kans kreeg om te beschikken over de panden, westelijk van het raadhuis, werd de oplossing voor het steeds groter wordende ruimtegebrek gezocht in een uitbreiding van het bestaande gebouw in die richting. Mede daardoor kwamen de plannen voor de bouw van een geheel nieuw raadhuis steeds meer op de achtergrond te staan.
Een periode van moeizaam onderhandelen werd uiteindelijk met succes bekroond, waardoor het, zoals wij in het begin van deze beschrijving zagen, mogelijk werd in 1973 als eerste stap aan een viertal architecten een opdracht te verlenen voor het maken van een voorlopig ontwerp voor bovenbedoelde raadhuisuitbreiding.
Er zou echter nog heel wat water door de zee stromen, alvorens **het** plan was gerijpt, waaraan de huidige aanbouw en de daarmee verwante voorzieningen hun aanzien zouden danken.
Een tweetal secretarie-afdelingen bleef buiten de nieuwe behuizing. Dit zijn de afdeling burgerzaken, Schoolstraat 6 en de afdeling onderwijs en personeelszaken, welke laatste onlangs de gerestaureerde ruimte in het gebouw van publieke werken, Raadhuisplein 4, betrok.

De oorspronkelijke opzet van "allemaal onderdak" kon dus ook nu (nog) niet worden verwezenlijkt. Wanneer de nieuwbouw als een **eerste** fase in de uitbreiding mag worden beschouwd, dan komen er wellicht in de toekomst mogelijkheden opnieuw aan dit ideaal te denken. Veel tijd en energie werden aan de zaak besteed, zoals uit de verslagen van eerder genoemde bouwcommissie en uit talloze andere ambtelijke stukken blijkt. Hierin speurt men o.m. de hand van de tegenwoordige gemeentesecretaris, de heer J. Hoogendoorn, doch in een vroeger stadium bij het geven van de allereerste aanzetten ook die van diens ambtsvoorganger, de heer W. M. B. Bosman.

Door wethouder K. C. van der Mije Pzn. aangeboden voorzittershamer met vignet van het comité Zandvoort-150 jaar badplaats, naar een tekening van mevr. E. Mell-van Vrijberghe de Comingh van het vroegere Groot Badhuis.

In de tijd van het nog prille bestaan van dit raadhuis schreef eens iemand: "Als men met de tram arriveert, kan men direct zien wat daar in Zandvoort "het huis der gemeente" is!" Nu, ook nà de totstandkoming van de uitbreiding is dit blijkbaar zo gebleven; althans "een man in de straat" hoorden wij onlangs de opmerking maken: een **en** ander detoneert toch niet!
Zij, die in het nieuwe administratiegebouw, dat zijn ingang in de Swaluestraat verkreeg, dagelijks mogen werken, zijn naar onze indruk over het algemeen tevreden!

Tenslotte

Alles overziende was het ongetwijfeld een goede gedachte de ingebruikname feestelijk te vieren. Er is alle reden voor het uitsteken van de vlaggen! Enigszins "lyrisch" uitgedrukt: "Reden voor vreugdeklanken over Zandvoort". Wellicht zelfs mogelijk nu bij deze gelegenheid oud-burgemeester A. Nawijn tevens het carillon in de raadhuistoren in werking zal stellen. Een man wiens naam niet alleen aan deze "welluidende aanwinst" verbonden is, maar ook aan de voorbereidingen van de tot stand gekomen nieuwbouw!

De receptie.

Raadhuistoren met thans het nieuwe carillon.

